
Notiser

MEDISINSK NYTT

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

ODA RISKA

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Ny behandling for multippel sklerose

Medikamentet laquinimod er godt tolerert og effektivt for behandling av multippel sklerose, viser en fase 2-studie (Lancet 2008; 371: 2085 – 92).

Medikamentet kan tas oralt og er derfor bedre for pasientene enn konvensjonelle behandlinger som må injiseres. I studien fra 51 sentre i ni land ble 306 pasienter randomisert til placebo, 0,3 mg laquinimod eller 0,6 mg laquinimod daglig.

MR og klinisk undersøkelse ble gjort fire uker før behandlingen begynte og deretter hver fjerde uke i ni måneder. Pasienter som fikk den høyeste dosen, hadde 40 % reduksjon i hjernelesjoner sammenliknet med placebogruppen, mens det var ingen statistisk signifikant forskjell mellom kontrollgruppen og gruppen som fikk den laveste dosen laquinimod.

Cyklofosamid ved multippel sklerose

Høydose cyklofosamid er sikkert og godt tolerert av pasienter med multippel sklerose (Arch Neurol 2008, doi: 10.1001/archneurol.65.8.noc80042).

Ni pasienter med aggressiv multippel sklerose fikk behandling med høydose cyklofosamid, uten annen behandling.

Pasientene opplevde en signifikant reduksjon i sykdomsaktivitet og invaliditet.

Gjennomsnittlig antall hjernelesjoner var 6,5 før behandlingen og 1,2 etterpå. Forskerne foreslår at denne behandlingen kan være et alternativ til beinmargstransplantasjon.

Johannesurt hjelper ikke ved AD/HD

Johannesurt blir av noen brukt som alternativ behandling ved AD/HD, men en ny studie i *JAMA* viser at denne ikke har noen effekt (2008; 299: 2633 – 41).

Den randomiserte, dobbeltblinde, placebokontrollerte studien gikk over åtte uker og inkluderte 54 barn med AD/HD. Pasientene brukte ingen andre legemidler for AD/HD i løpet av studien.

Forskerne fant ingen signifikante forskjeller mellom kontrollgruppen og gruppen som fikk johannesurt.

Diabetes – risikofaktor for hørselstap?

Hørselstap er vanlig hos voksne med diabetes, og diabetes er trolig en uavhengig risikofaktor for hørselstap. Det viser en tverrsnittsstudie fra USA (Ann Intern Med 2008; 149: 1 – 10).

5 140 voksne tok en audiometrisk test. Diabetesdiagnose var selvrapportert og det ble ikke skilt mellom type 1 og type 2.

21 % av deltakerne med diabetes hadde hørselstap, sammenliknet med 9 % av deltakerne uten diabetes.

Mye kaffe – lavere dødelighet?

Høyt inntak av kaffe øker ikke dødeligheten, men kan tvert imot være assosiert med lavere total og kardiovaskulær dødelighet (Ann Intern Med 2008; 148: 904 – 14).

I tidligere studier har man sett på en mulig assosiasjon mellom inntak av kaffe og spesifikke sykdommer som diabetes og kreft. I denne studien fulgte man to store kohorter av menn og kvinner over 20 år og så på sammenhengen mellom kaffeinntak og total dødelighet.

Deltakerne ble spurt om kaffeinntak, livsstil og helse hvert andre til fjerde år. Assosiasjonen mellom høyt kaffeinntak og lavere total og kardiovaskulær dødelighet kan være påvirket av andre livsstilsfaktorer.

Nytt middel mot morfinindusert obstipasjon

Metylnaltrekson, en ny opioidreseptorantagonist, er effektiv mot opioidindusert obstipasjon hos pasienter med avanserte sykdommer. Det er konklusjonen i en prospektiv, randomisert og placebokontrollert undersøkelse (N Engl J Med 2008; 358: 2332 – 43). Det nye midlet har nedsatt evne til å passere blod-hjerne-barrieren, og det fører til en selektiv blokkering av perifere reseptorer.

Studien omfattet 133 pasienter ved pleiehjem, hospicer og palliative behandlingssentre i USA og Canada. Pasientene hadde fått morfinbehandling i minst to uker og lakserende behandling uten effekt i minst tre dager. De ble randomisert til enten placebo eller subkutant metylnaltrekson annenhver dag i to uker.

Fire timer etter den første doseringen var det en lakserende effekt hos signifikant flere pasienter i metylnaltreksongruppen enn i placebogruppen (48 % mot 15 %). Tid til første avføring i intervensjonsgruppen var seks timer, mot 48 timer i placebogruppen.

Vaksineplaster mot diaré

Enterotoksikogene E coli-bakterier (ETEC) er en av de vanligste årsakene til reisediaré. En randomisert, dobbeltblind fase 2-studie har vist at vaksineplaster mot dette er sikkert og minsker raten og alvorlighetsgraden av reisediaré (Lancet 2008; 371: 2019 – 25).

170 voksne fra USA som reiste til Mexico eller Guatemala ble randomisert til å få to vaksineplastre før utreise, og 111 deltakere fikk placebo.

Færre av dem som fikk vaksinen, hadde diaré. Deltakerne i vaksinegruppen som allikevel fikk diaré, hadde kortere diaréperioder (0,5 mot 2,1 dager) og mindre avføring enn kontrollgruppen.

Komplikasjoner ved tilbakelegging av ileostomi

Om lag en firedel av pasientene får komplikasjoner etter lukking av en loopileostomi. Det er konklusjonen i en prospektiv undersøkelse publisert i *Colorectal Disease* (2008; 10: 460 – 4).

Studien omfattet 50 pasienter som fikk stomien lagt tilbake gjennomsnittlig 29 uker etter stomioperasjonen. Etter ett år hadde 12 pasienter komplikasjoner, hvorav én hadde en laparotomikrevende obstruksjon.

I flere studier er det vist betydelig risiko ved tilbakeføring av midlertidig ileostomi, mens i andre studier har man kommet til motsatt resultat. De sprikende resultatene kan skyldes at utfallet er kirurgavhengig. Operasjonsteknikk og -kvalitet er avgjørende (Ugeskr Læger 2008; 170: 2216).

Genterapi ved medfødt netthinneblindhet

Genterapi fører til bedring av pupillens lysrespons hos pasienter med Lebers amaurose, en medfødt retinaldystrofi. Det er konklusjonen i to artikler publisert i *New England Journal of Medicine* (2008; 358: 2231 – 9 og 2240 – 8).

Noen pasienter med Lebers amaurose har en mutasjon i genet *RPE65*. De har nedsatt syn fra fødselen og blir etter hvert blinde. I det ene forsøket fikk tre voksne pasienter subretinalt injisert en viral vektor, som kodet for proteinet RPE65. Det var ingen målbar bedring i sentralsynet målt på synsstyrketavle, men en av pasientene hadde bedring i visse funksjonsvariabler og opplevde subjektiv bedring av synet. I den andre artikkelen er det beskrevet tre pasienter som ble behandlet med samme teknikk, og alle hadde subjektiv bedring av synstyrken.

Resultatet er sensasjonelt og vil trolig bli bedre dersom man kan behandle pasientene mens de er barn, ifølge *Ugeskriftet* (Ugeskr Læger 2008; 170: 2094).

Publisert: 28. august 2008. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.